

3 במאי 2016

לכבוד,
מר שמואל אבואב
מנכ"ל משרד החינוך
בפקס: 02-5602336

שלום רב,

הנדון: תרגום חוזרי מנכ"ל לשפה הערבית

אנו פונים אליך בעניין שבנדון בבקשה כי תפעל לאלתר לתרגום כל חוזרי מנכ"ל משרד החינוך לשפה הערבית, ולהנחיית כל הגורמים שתחת אחריותך בדבר החובה להנגיש חוזרי המנכ"ל הקיימים והעתידיים, לשפה הערבית.

המצב הקיים היום בו כל חוזרי המנכ"ל שנשלחים כאגד למנהלי בתי הספר הערבים, והמפורסמים באתר משרד החינוך קיימים רק בשפה העברית, ואינם מתורגמים כלל לשפה הערבית פוגע פגיעה קשה בזכותם של מורים, הורים ותלמידים ערבים לחינוך ולשוויון במערכת חינוך, ועומד בניגוד להוראות החוק ופסיקות בג"צ, הכול כפי שיפורט להלן:

1. חוזרי מנכ"ל משרד החינוך הינם מסמכים רשמיים ומחייבים שמפרסם המשרד, הכוללים הוראות, כללים, ונוהלי בטיחות בבית הספר וסביבתו, ומופנים למורים, מנהלים, תלמידים והורים בכל מערכת החינוך. חוזרי המנכ"ל חשובים מאוד להתנהלות התקינה של כל מוסדות החינוך במדינה.

2. בעקבות תלונות שהגיעו אלינו ממספר גורמים בעניין אי-זמינות חוזרי המנכ"ל בשפה הערבית, ערכנו בדיקה הן באתר משרד החינוך והן עם מנהלי בתי ספר ומורים ערביים, לבחינת הנושא. הבדיקה העלתה, כי רבים מהתכנים הקיימים באתר משרד החינוך בעברית, כולל חוזרי מנכ"ל ותכניות לימוד, אינם קיימים באתר המקביל בערבית, וכי כל האגדים של הנהלים וחוזרי מנכ"ל שמשרד חינוך שולח לבתי ספר מדי שנה זמינים רק בשפה העברית. עובדה זו מאלצת את הצוותים החינוכיים בבתי הספר פעמים רבות, לתרגם בעצמם חלקים מאותם חומרים לשפה הערבית.

3. תמונת מצב זו מנוגדת להצהרות משרד החינוך בשנים האחרונות בדבר מחויבותו לתרגום חוזרי המנכ"ל גם לשפה הערבית, וכוונתו להנגיש את כל שירותי המשרד לאזרחים הערבים¹.

¹ בעניין זה ר' [כתבה באתר הארץ](#) מיום 20.6.2013. בנוסף ר' מענה של משרד החינוך לשאילתות מס' 753 ו-754 שהגיש ח"כ יוסף גיבארין בעניין תרגום חומרי משרד החינוך לשפה הערבית [המצורפים למכתב זה](#).

4. אין צורך להכביר במילים אודות מעמדה של השפה הערבית במדינת ישראל. סעיף 82 **לדבר המלך במועצתו בארץ ישראל** קובע כי השפה הערבית היא שפה רשמית במדינה. בתי המשפט בישראל הדגישו בפסקי דין רבים את מעמדה הייחודי של השפה הערבית כשפתו של מיעוט יליד בארץ, ואת חובתו של השלטון לספק לו שירות בשפה זו (בג"ץ 4112/99 **עדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל ואח' נ' עיריית תל-אביב-יפו**, פ"ד נו(5) 393 (2002); ע"א 4926/08 **נאשף נ' הרשות הממשלתית למים ולביוב** (פורסם בנבו, 09.10.2013)).
5. בית המשפט גם הכריע ביחס לתרגום טפסים של רשויות המדינה לשפה הערבית ומתן שירות בשפה זו. הוא עשה כן בשתי עתירות עקרוניות שהוגשו נגד המוסד לביטוח לאומי, אשר בעקבותיהן תרגם גם משרד הפנים את טפסיו לערבית (בג"ץ 8031/12 **המוקד להגנת הפרט נ' מנכ"ל הביטוח הלאומי** (פורסם בנבו, 5.6.2014); בג"ץ 2203/01 **אב"י - האגודה הבינלאומית לזכויות הילד נ' המוסד לביטוח לאומי** (פורסם בנבו, 7.1.2009)).
6. העדר תרגום זמין ונגיש בשפה הערבית של חוזרי מנכ"ל משרד החינוך מהווה **הפליה** על רקע לאום במימוש זכות היסוד לשוויון הן של עובדי משרד החינוך הערבים – מורים ומנהלים כאחד – והן של הורים וילדים הלומדים במערכת החינוך בישראל.
7. בית המשפט התייחס לא אחת לזכות לשוויון במערכת החינוך. בבג"ץ 7426/08 **טבקה, משפט וצדק לעולי אתיופיה נ' שרת החינוך**, פ"ד סד(1) 820, 846-847 (2010) נפסק: "עקרון השוויון טבוע ושזור בזכות לחינוך, ובחובה המוטלת על הרשויות המוסמכות לספק חינוך שוויוני לכל ילד בישראל. בלעדי יסוד השוויון בחינוך, לא יתן לממש את הזכות לחינוך על כל צדדיה והיבטיה. בלא שוויון הזדמנויות אמיתי בחינוך, נפגעת זכותו של אדם לפתח את הווייתו האישית באמצעות רכישת דעת וערכים, ונפגעת זכותו לשוויון הזדמנויות אמיתי בהמשך החיים בהגיעו לבגירות."
8. לאור האמור לעיל, ולאור חשיבות הנושא, אנו מבקשים כי תפעל לאלתר להנגשת כל חוזרי המנכ"ל הקיימים היום בשפה הערבית, וכן להבטחת הנגשת כל חוזרי המנכ"ל שיפורסמו בעתיד, הן באתר משרד החינוך והן בכל דרך אחרת, בשפה הערבית.
9. נודה לתשובתך בהקדם האפשרי.

בכבוד רב,

שדא עאמר, עו"ד

העתקים:

מר נפתלי בנט, שר החינוך, בפקס: 02-5602246

עו"ד דורית מורג, היועצת המשפטית למשרד החינוך, בפקס: 02-5603840